

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 284/2014-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava, zastúpenej spoločnosťou DEDÁK & Partners, s. r. o., Mlynské nivy 45, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Štefan Dedák, a spoločnosťou Advokátska kancelária Tomáš Kamenec, s. r. o., Špitálska 43, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Tomáš Kamenec, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na slobodu prejavu a základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 131/2013-134 z 25. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Petit Press, a. s., **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. októbra 2013 doručená sťažnosť spoločnosti spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12,

Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na slobodu prejavu a základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 131/2013-134 z 25. júna 2013.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

«... Sťažovateľ v denníku SME zverejnil dňa 03. 03. 2009 článok s názvom „O Ski Park Ružomberok je bitka, súdna“ (ďalej len „článok“), ktorý obsahuje nasledovný výrok „L. K. strávil niekoľko mesiacov vo vyšetrovacej väzbe za výpalníctvo bratislavských firiem“- (ďalej len „Informácia“).

Žalobou o ochranu osobnosti sa L. K.,... (ďalej len „navrhovateľ“) domáhal, aby Okresný súd Bratislava II (ďalej len „prvostupňový súd“) uložil sťažovateľovi - vydavateľovi denníka SME povinnosť uverejniť v denníku SME ospravedlnenie v znení definovanom v petite žaloby a aby súd zaviazal sťažovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur.

Dňa 10. 06. 2010 prvostupňový súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 10 C/104/2009-77, ktorý následne doplnil doplnčím rozsudkom zo dňa 06. 12. 2012, č. k. 10 C/104/2009-128 (ďalej spolu len „prvostupňový rozsudok“) nasledovne:

Návrh navrhovateľa v časti o uverejnenie ospravedlnenia zamietol (ďalej len „Výrok I“),

Sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy 10.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (ďalej len „Výrok II“),

Vo zvyšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobu zamietol (ďalej len „Výrok III“),

Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (ďalej len „Výrok IV“).

Proti prvostupňovému rozsudku v časti Výroku II a Výroku IV podal sťažovateľ odvolanie, ktorému Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 25. 6. 2013, č. k. 8 Co 131/2013-134 (ďalej len „konečný rozsudok“) nevyhovел a napadnutý prvostupňový rozsudok v napadnutých častiach potvrdil...

Sťažovateľ namieta, že odvolací súd v konečnom rozsudku neosvedčil splnenie podmienok pre obmedzenie slobody prejavu a jeho rozhodnutie je v tomto smere arbitrárne a z ústavného hľadiska neudržateľné. Odvolací súd mal svojim rozhodnutím nájsť a zadefinovať rovnováhu, primeranosť medzi právom podľa čl. 26 ústavy, ústavne konformnými možnosťami jeho obmedzenia a právom vyplývajúcim z čl. 19 ústavy. Odvolací súd však v konečnom rozhodnutí bez zjavného dôvodu, ústavne nesúladným spôsobom prioritizoval právo na zachovanie osobnej cti a na ochranu mena navrhovateľa pred právom sťažovateľa na slobodu prejavu. Nekriticky tak prebral závery prvostupňového súdu a nevzal do úvahy argumenty sťažovateľa v jeho odvolaní...»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné práva spoločnosti Petit Press, a. s. podľa článku 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. 6. 2013, č. k. 8 Co 131/2013-134 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. 6. 2013, č. k. 8 Co 131/2013-134 v časti, v ktorej uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy 10.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, a v časti, v ktorej žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania, sa zrušuje a vec sa v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti Petit Press, a. s. sa priznáva náhradu trov konania.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny

mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstata námietok sťažovateľky vychádza z jej tvrdení o tom, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnené a právne závery odvolacieho súdu sú v extrémnom nesúlade s jeho skutkovými zisteniami. Sťažovateľka sa prostredníctvom predmetnej argumentácie domáha ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom, pričom ústavný súd zistil, že sťažovateľka ochranu svojich práv uplatnila aj prostredníctvom podaného dovolania z 30. septembra 2013 adresovaného Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), o ktorom nebolo v čase predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom ešte rozhodnuté.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka svoje námietky uplatnila v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní podanom najvyššiemu súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu, je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa však v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľka k dispozícii už iba možnosť podať sťažnosť na ústavnom súde v súvislosti s týmto rozhodnutím za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2014